

"รอยยิ้มแห่งมาया" : "ฝรั่ง" และการสร้างจินตนาการเรื่องเมืองไทยในนวนิยายตะวันตกร่วมสมัย

นายนพมาศ พวงสุวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาวรรณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

"SMILES OF DECEIT" : "FARANGS" AND THE IMAGINING OF THAILAND
IN COMTEMPORARY WESTERN NOVELS

Mr. Nopmat Pongsuwan

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Literature and Comparative Literature

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

510292

หัวข้อวิทยานิพนธ์

"รอยยิ้มแห่งมายา" : "ฝรั่ง" และการสร้างจินตนาการ
เรื่องเมืองไทยในนวนิยายตะวันตกร่วมสมัย

โดย

นายนพมาศ พวงสุวรรณ

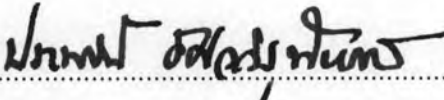
สาขาวิชา

วรรณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบ

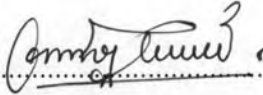
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

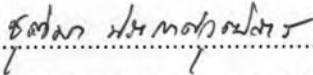
อาจารย์ ดร. ชุตติมา ประภาศวุฒิสาร

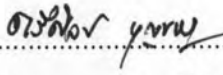
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต

 คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพจน์ อัสวีรุฬหาร)

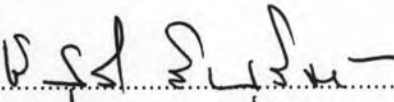
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อนงค์นาฏ เกกิงวิทย์)

 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร.ชุตติมา ประภาศวุฒิสาร)

 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตรีศิลป์ บุญขจร)

 กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุรเดช โชติอุดมพันธ์)

 กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ชัตสุณี สิริรุสสิงห์)

นพมาศ พวงสุวรรณ : "รอยยิ้มแห่งมายา" : "ฝรั่ง" และการสร้างจินตนาการเรื่องเมืองไทย
 ในนวนิยายตะวันตกร่วมสมัย ("SMILES OF DECEIT": "FARANGS" AND THE IMAGINING
 OF THAILAND IN CONTEMPORARY WESTERN NOVELS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก :
 อ.ดร.ชุติมา ประกาศวุฒิสาร., 252 หน้า

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งที่จะศึกษาอัตลักษณ์ "ฝรั่ง" และการสร้างจินตนาการเรื่องเมืองไทยในนวนิยายตะวันตกร่วมสมัยจำนวน 8 เรื่อง

จากการศึกษาพบว่า การสร้างจินตนาการเรื่องเมืองไทยอันเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างอัตลักษณ์ "ฝรั่ง" โดยผ่านกลวิธีการประพันธ์ที่ใช้โครงเรื่องเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงแรก ตัวละครเอกชาย "ฝรั่ง" ต้องเดินทางออกจากบ้านเกิดด้วยสาเหตุต่างๆ ช่วงที่สอง ตัวละครต้องเผชิญกับสิ่งแปลกใหม่ เพื่อสื่อให้เห็นถึงการ "ปรับเปลี่ยน" ของตัวละคร และช่วงที่สาม เป็นการตัดสินใจของตัวละครหลังจากการเดินทาง สำหรับการสร้างอัตลักษณ์ "ฝรั่ง" ที่ผ่านความสัมพันธ์ของตัวละครที่เป็น "คู่รัก" ระหว่างผู้ชาย "ฝรั่ง" และผู้หญิงไทย ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่พัฒนามาจากการซื้อและขายบริการภายใต้พื้นที่ "red light zone" ซึ่งสตรีไทยมักมองผู้ชาย "ฝรั่ง" เป็นเพียงแหล่งรายได้และการให้บริการต่างๆ เป็นเพียงแค่นั้นที่ แต่ผู้ชายฝรั่งกลับมองเป็นความ "รัก" ส่วนการสร้างจินตนาการเรื่องพื้นที่ของเมืองไทยจะใช้พื้นที่ "red light zone" ผ่านบาร์ที่มีตัวละครผู้ชาย "ฝรั่ง" ใช้เป็นพื้นที่ในการแสวงหา "ความสุขและความบันเทิง" ยามค่ำคืน และพื้นที่ของสถานที่พักจะถูกใช้เป็น "ชุมชนฝรั่ง" เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และดำเนินชีวิตในตอนกลางวัน นอกจากนี้พื้นที่ภายนอกพื้นที่ "red light zone" จะใช้บ้านเกิดของหญิงไทยให้เป็นพื้นที่สำหรับผู้ชาย "ฝรั่ง" ได้เป็น "ผู้เรียนรู้" สิ่งต่างๆ พื้นที่ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวถูกใช้เป็นสถานที่ "พักผ่อน" และยังมีพื้นที่ของกรุงเทพมหานครหรือเมืองไทยซึ่งถูกสร้างให้เป็นพื้นที่ "อันตราย" ซึ่งเต็มไปด้วยความวุ่นวายและอาชญากรรม

สาขาวิชา วารณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบ
 ปีการศึกษา 2551

ลายมือชื่อนิสิต.....
 ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์.....

478 09036 22 : MAJOR LITERATURE AND COMPARATIVE LITERATURE

KEY WORDS: FARANGS /IDENTITY/ IMAGINING OF THAILAND/TRAVEL NOVELS

NOPMAT POUNGSUWAN : "SMILES OF DECEIT" : " FARANGS " AND
THE IMAGINING OF THAILAND IN CONTEMPORARY WESTERN NOVELS.

ADVISOR : CHUTIMA PRAGATWUTISARN,Ph.D., 252 pp.

This research is a study of the construction of "farang" identities and the imagining of Thailand in eight contemporary novels by Western writers.

The study reveals that the imagining of Thailand is part of the construction of farang identities, carried out through the three steps of the traditional travel novel plot: the departure of the protagonist/narrator—mostly male in this case—from his homeland, his entry into Thailand, and his return to the native country. Besides, this construction is also performed through the relationship between farangs and Thai bar girls as lovers that sexual relationships are considered in two different manners: objectively as part of a profitable profession by the Thai bar girl characters and emotionally as acts of romantic love by their farang counterparts. Moreover, farang identities are variously formed through the different spatial sections of Thailand being imagined. In the space of bars in the red-light zone, it is found that the farang characters identify themselves as "tourists" directly looking for pleasure and entertainment whereas the areas of tourists' lodgings serve as sites of "farang communities," where these people gather to share their experiences and hang out in the daytime. Other types of non-red-light spaces found in the novels studied are the Thai girl characters' homelands in which their farang lovers are in the positions of "learners"; sites of tourist attractions where the farang characters perform their "happy traveler" roles; and certain spaces of Bangkok or Thailand that are represented as "dangerous" places.

Field of Study: Literature and Comparative Literature Student's Signature.....
Nopmat Pongsuwan

Academic Year: 2008 Advisor's Signature.....
Chutima Pragatwutisarn

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของอาจารย์ ดร.ชุตินา ประภาสวุฒิสาร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ อีกทั้งยังให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาของการศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกประทับใจและซาบซึ้งในความเมตตาที่มีให้กับผู้วิจัย และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. อนงค์นาฏ เกกิงวิทย์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาอ่านและให้คำแนะนำในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ และเป็นผู้ที่คอยให้กำลังใจเสมอมา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศรีศิลป์ บุญขจร รองศาสตราจารย์ชัตสุณี สินธุสิงห์ และอาจารย์ ดร. สุรเดช โชติอุดมพันธ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ซึ่งได้กรุณาให้ความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงและแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณาจารย์หลักสูตรดุริยางค์บัณฑิต สาขาวิชาวรรณคดีและวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ทุกท่านที่ให้คำแนะนำตลอดการเสนอความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาวิทยานิพนธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ ดร.ณอมนวล นิรัญเทพและ อาจารย์ ดร.ศิริพร ศรีวรกานต์ ซึ่งคอยให้กำลังใจและให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ ด้วยดีเสมอมา และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านของภาควิชา และสาขาวิชา ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี

อีกทั้ง ยังขอกราบพระคุณบุพการีทั้งสองท่านที่ท่านเป็นผู้ให้โอกาสได้มี "วันนี้" ซึ่งให้การสนับสนุน ส่งเสริมการศึกษาเรื่อยมา พี่(หนู)อรพินท์ คำสอน ผู้ซึ่งคอยให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ ด้วยดีเสมอ และโดยเฉพาะคุณมนต์ชัย ตั้งพัฒนกุล กรรมการผู้จัดการบริษัท เน็ทเวอร์ค ฟาร์ม จำกัด ผู้มอบทุนการศึกษาตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและคอยให้กำลังใจและผลักดันให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ ร่วมหลักสูตรฯ ที่คอยเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์เรื่อยมา และขอระลึกถึงความเมตตาของโรงเรียนเทพศิรินทร์ที่เปิดโอกาสให้ได้มาศึกษาเล่าเรียนจนถึงระดับสูงสุดของชีวิต ตลอดจนนายโสรัจ พิเชฐวณิชยสกุล และนายณัฏฐพล ประवालปัทม์ นักเรียนซึ่งเป็นศิษย์อันเป็นที่รักที่คอยให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาที่มาศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	6
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	6
1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น	7
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย	8
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 “มายาภาพ” กับ “อำนาจ” ใน “เรื่องเล่า” การเดินทางของตะวันตก	9
2.1 ความหมายของเรื่องเล่าการเดินทาง	12
2.2 ขนบเรื่องเล่าการเดินทาง : โครงเรื่อง เนื้อหา และตัวละครเอกชาย	14
2.2.1 โครงเรื่อง	15
2.2.2 เนื้อหา	16
2.2.3 ตัวละครเอกชาย	18
2.3 “นักเดินทาง” : ประเภทของนักเดินทาง	25
2.4 “มายาภาพ” ยุคอาณานิคม : การสร้าง “อำนาจ” ผ่าน “คู่ตรงข้าม”	29
2.5 “มายาภาพ” ยุคการท่องเที่ยว : “อำนาจ” ตะวันตกกับการ “โต้ตอบ” ของตะวันออก...37	
2.6 “เมืองไทย” ในสายตา “ฝรั่ง” : “มายาภาพ” กับการตามหา “ความฝัน” ในเมืองไทย....47	
2.6.1 เมืองไทยและสตรีไทย : “มายาภาพ” ใน “เรื่องเล่า” การเดินทาง.....48	
2.6.2 A Woman of Bangkok : “เมืองไทย” และ “สตรีไทย” ในนวนิยายต้นแบบ...61	

บทที่ 3 “ฝรั่ง” กับรูปแบบการเดินทางในนวนิยายตะวันตกร่วมสมัย.....	69
3.1 “ฝรั่ง” กับสาเหตุของการออกเดินทาง.....	72
3.1.1 การเดินทางเพื่อตามหา “ความฝัน”.....	73
3.1.2 การเดินทางเพื่อการ “ทำงาน”	82
3.1.3 การเดินทางเพื่อการ “ท่องเที่ยว” และ “พักผ่อน”	86
3.2 “ฝรั่ง” กับการเผชิญกับ “สิ่งแปลกใหม่”.....	93
3.2.1 “สิ่งจำเป็น” ในการดำรงชีวิต.....	94
3.2.2 “วิถีชีวิต” ที่แตกต่าง.....	101
3.3 “ฝรั่ง” กับการเดินทางกลับบ้านเกิด.....	108
3.3.1 ฝรั่งผู้ย้อนกลับสู่ “ความคุ้นเคย” ในบ้านเกิด.....	109
3.3.2 ฝรั่งผู้เลือกที่จะอยู่กับ “ความแปลกและแตกต่าง”	119
3.3.3 ฝรั่งผู้พ่ายแพ้ทั้ง “สองวัฒนธรรม”	125
บทที่ 4 เมืองไทย : “สวรรค์” ของผู้ชาย “ฝรั่ง”	131
4.1 พื้นที่แสงสีแดง : โลกแห่ง “ความฝันอันแสนสุข” ของ “ฝรั่งชาย”	132
4.1.1 บาร์ : โรง “ละคร” แห่งชีวิต.....	133
4.1.2 “โรงแรม” : พื้นที่แห่ง “สิทธิพิเศษ” ของผู้ชาย “ฝรั่ง”	152
4.1.3 สถานที่พัก : “ชุมชนฝรั่ง” ในเมืองไทย.....	157
4.2 พื้นที่ภายนอกพื้นที่แสงสีแดง : โลกแห่ง “ชีวิตจริง” ที่สัมผัสได้ของ “ชายฝรั่ง”	166
4.2.1 ชนบทไทย : พื้นที่แห่ง “การเรียนรู้” ของ “ฝรั่ง”	167
4.2.2 สถานที่ท่องเที่ยว : พื้นที่เพื่อการ “พักผ่อน” ของนักท่องเที่ยว.....	176
4.2.3 กรุงเทพฯ/เมืองไทย : พื้นที่แห่ง “อันตราย”.....	183
บทที่ 5 ความสัมพันธ์ของ “คนไทย” และ “ฝรั่ง”.....	188
5.1 ผู้ชาย “ฝรั่ง” กับ “ผู้หญิงไทย”	189
5.1.1 “ผู้หญิงไทย” : กับ “ความคาดหวัง” ของผู้ชาย “ฝรั่ง”	189
ก. ผู้หญิงไทย : “ความงาม” ที่อยากค้นหา.....	190
ข. ผู้หญิงบาร์ : “ความจน” และ “เป้าหมาย” ของผู้ชาย “ฝรั่ง”	198

5.1.2 “ปฏิสัมพันธ์” ผู้หญิงบาร์-ผู้ชายฝรั่ง : การทำทนาย “มายาภาพ”.....	202
ก. ผู้หญิงบาร์ : การสร้าง “กับดัก” เพื่อ “แหล่งรายได้”.....	202
ข. ผู้ชาย “ฝรั่ง” : “ผู้ชนะ” เหนือดินแดนไทย.....	212
ค. ผู้หญิงบาร์-ผู้ชาย “ฝรั่ง” : “คู่รัก” ข้ามชาติ.....	215
5.2 ผู้ชาย “ฝรั่ง” กับ “คนไทยกลุ่มอื่น”	166
5.2.1 “ผู้ชายไทย” : “ความเลวร้าย” ที่ผู้ชาย “ฝรั่ง” หยิบยื่นให้.....	222
5.2.2 “คนไทยอื่นๆ” : นิัยคนไทยภายใต้คำว่า “ไม่เป็นไร”	229
บทที่ 6 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	236
6.1 สรุปผลการศึกษา.....	236
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	242
รายการอ้างอิง	244
บรรณานุกรม	248
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	252